

CELŠA
BIBLIOTEKA

VINOT LATVIJAI

JAUNAIS CELŠS

Agrofirmas „Sarkanais Oktobris“ laikrosts

Izlaidums Riebiņos

22. jūnijā Riebiņu vidusskolas 11. klases bērņdzēji, viņu vecāki un skolotāji svinēja izlaidumu. Skolotājs bija jau četrpadsmitais. Vienīgi zēl, ka ciemiņi un sveicēji bija tik maz. Atnācēju vidū bija agrofirmas «Sarkanais Oktobris» pārstāve Zoja Agafonova. Patikami, ka lielā un bagātā šeforganizācija vismaz reizi gadā morāli pabalsta savu pieticīgo izglītības iestādi un seši zēni un sešas meitenes tās centienus.

Visi 12 absolventi — vēl nav atklājuši, taču — savus nākotnes plānus skaidri zināms, ka Larisa Sergejeva šovasar nolēmusi stāties Pārgavpils Pedagoģiskajā institūtā, Valērijs Trifonovs — Latvijas Valsts Fiziskās kultūras institūtā Rīgā. Vēl atzīnības rakstus par teicamām Oļsova un Larisa Mamanenko.

Skolas direktoram Romānam Petrovam gan šķiet, sekmēm saņēma Valentīna ka iestājparbaudījumiem augstskolās gatavoja vairāk nekā divi: «Viņi jau nesaka, lai neizkristu».

V. Vilums
ATTELA: tēdi, vienpadsmitklasnieki izskatījās īsi pirms veiskmīgajiem eksāmeņiem.
V. Stepanova foto

No trešdienas līdz trešdienai

22. jūnijā notika agrofirmas kopsaimniecības valdes sēde, kurā apsprieda jautājumu par uzdevumiem lopbarības sagatavošanas un graudaugu ražas novākšanas periodā. Informāciju par to, kā noritējusi gatavošanās šim atbildīgajam lauksaimniecības darbu posmam, sniedza ražošanas iecirkņu mehāniķi un priekšnieki. Viņi atzīmēja, ka tehnika sagatavota pilnībā, sekmīgi tiek risinātas arī kaudu problēmas.

Priekšsēdētāja vietnieks mehanizācijas jautājumos Jāzeps Varsijevskis un kopsaimniecības priekšsēdētājs Romualds Kavinskis izvirzīja uzdevumus šim darbu posmam, uzsvērot, ka pirmām kārtām tajā nepieciešama organizēta, precizitāte, operatīvitate un disciplinēta. Pastāvīgi jākontrolē, kā apgādā ar rezerves daļām visi lopbarības sagatavošanā un labības novākšanā nodarbinātie agregāti. Tika atzīmēts, ka graudaugu ražas novākšanā noteikti vajag lietot etsevišķas novākšanas metodes.

Jau otrē gadu agrofirma sadarbojas ar Tatārijas Autonomas Republikas šķirnes lopu apvienību. 22. jūnijā kārtējo reizi šīs apvienības zootehniķe A. Rodionova mūsu kopsaimniecībā atlasīja trīsdesmit šķirnes buļļus.

Kopš gada sākuma agrofirma jau pārdevusi 55 melnraibās šķirnes buļļus un 83 Latvijas brūnās šķirnes telītes, kas devis kopsaimniecībai ievērojamu peļņu.

Mūsu viesnāi no Tatārijas bija iespēja piedalīties Līcī svētku vakarā, kuru pagasta ļaudis svinēja Riebiņu parkā 23. jūnijā. Viņai ļoti patika atdzimušie senie latviešu svētki, kas tagad kļuvuši par oficiālu svētku dienu visai Latvijai tautai.

Līcī dziesmas skanīgi uzsāka mūsu etnogrāfiskais ansamblis, viesmīlīgais Jāņa tēvs un Jāņa māte cienāja ciemiņus ar sieru, maizi, alu. Dega uguns kuri un jāņuguns mašā.

Svētku dalībnieki visu nakti līdz rīta ausmai deļoja Riebiņu kultūras nama vokāli instrumentālā ansambļa mūzikas pavārdjumā. Jāatzīmē, ka šis ansamblis tagad ieguvis pirmo kategoriju un arī pirmo vietu rajona VIA skatē.

Pirmdien, 25. jūnijā, Rīgā, «Daugavas» stadionā, tika svinīgi atklāta Latvijas Olimpiskā nedēļa, kuras ietvaros republikā notika un notiks dažādas sporta spēles, sacensības, tautas skrējieni un peldējums un daudzi citi pasākumi.

Agrofirmā Olimpiskās nedēļas laikā jaunajā tenisa kortā risinās tenisa turnīrs, kurā pieteikušies divpadsmit dalībnieki. Izteiktas arī citas sacensību iniciatīvas. Plašāku materiālu par agrofirmas sporta dzīvi varēsīt lasīt mūsu laikraksta nākamajā numurā.

Pie sliekšņa — XX Dziesmu svētki

Jā, jubilejas Dziesmu un deju svētki jau pie sliekšņa. Šodien Rīgā sabrauc visas Latvijas deju kolektīvi, pūtēju orķestri un lauku kapellas. 2. jūlijā — jauktie, sieviešu un vīru kori un, visbeidzot, 4. jūlijā — etnogrāfiskie folkloras ansambļi.

Tā mums pastāstīja Preiļu rajona kultūras nodalnes vadītāja Monika Līvāne. Viņa sacīja, ka no mūsu rajona Dziesmu svētku dalībnieku skaits būs lielāks Latgalē — apmēram 650 cilvēku, aptuveni divreiz lielāks nekā parasti. Svētku koncertos piedalīsies 25 rajona mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi — divi pūtēju orķestri, seši kori, viena lauku kapella, divi folkloras ansambļi un četrpadsmit deju kolektīvi.

Mūsu lasītājiem būs prieks uzzināt, ka ceļojumi uz Dziesmu un

deju svētkiem saņēmuši arī veseli trīs mūsu agrofirmas tautas mākslas kolektīvi, turklāt ar augstu žūrijas komisijas vērtējumu. Tie ir Riebiņu folkloras ansamblis, kuram tagad ir savs nosaukums «Jumalena», Riebiņu kultūras nama un siera rūpnīcas deju kolektīvi. «Jumalena» Dziesmu svētku ieskanā jāpiedalās Brīvības muzejā amerikāņu un franču delegācijas uzņemšanā, bet deju kolektīviem — Deju svētku programmas kuplīnāšanā.

Ieklausīsimies, ko par to stāsta Imants Maģone — Latgales novada virsvadītājs Deju svētkos:

«Kad sāka dalīt novadus starp virsvadītājiem, man daļēji bija pienākums paņemt Latgali (esmu tur dzimis un uzaudzis, kaut gan kopš 1953. gada valns tajā nedzīvoju) un arī tāda kā spīts, jo visi baidījās, ka Latgalē nebūs sevišķi daudz deju kolektīvu, ka tur ies grūti. Šobrīd saka: mums esot pašas grūtākās daļas. Un es varu tikai pabrīnīties, jo no Latgales novada uz svētkiem brauks 82 deju kolektīvi — kopā ap 1 600 dalībnieku. Mūsu novada programma saucas «Vakarēšana Latgalē». Uzvedums veidots kā igrišķu laiks — no Ziemassvētkiem līdz

Zvaigžņu dienai, kad Latgalē notika vislielākās izpriecās: kekātās iešana, kāzas, mīklu mīnēšana. Esam mēģinājuši pat mīklas izdeļot. Braukājot pa Latgali, atradām dažādas senas rotājas, interesantus polkas solus. Veidojot šo programmu, varu teikt, ka esmu aīklājis arī sev Latgali. Un gribētos, lai arī skatītāji sajūminātos par Latgali, lai saprastu, ka arī šajā novadā ir kolosālas vērtības.»

Novēlēsim veiksmi visiem un jo sevišķi — mūsējiem!

Par ansamblī «Jumalena» un Riebiņu kultūras nama deju kolektīvu šodien stāstām arī laikraksta otraī lappusē.

ATTELA: folkloras ansamblis «Jumalena» Fr. Brīvzemnieka Folkloras biedrības dibināšanas sarīkojumā Preiļos. J. SILICKA foto

Paldies, skola!

Pavisam nesen izskanējis pēdējais skolas zvans. Ar muguras jau arī pēdējais eksāmens, izlaiduma vakars. Šeši jaunekļi un sešas meitenes 1990. gada pabeigusi Riebiņu vidusskolas 11. klasi. Tas ir mūsu skolas četrpadsmitais izlaidums.

Mēs, absolventi, sakām vissiltākās pateicības vārdus mūsu skolotājiem un citiem skolas darbiniekiem.

Liels liels paldies mūsu pirmajai skolotājai Annai Jelisejevai, kura iemācīja mums saprast un mīlēt apkārtnējo pasauli. Tāpat esam pateicīgi parādā mūsu klases audzinātājiem: Vja-

česlavam Siebanovam un Aleksandrai Ivanovai, kuri palīdzēja kopt mūsu dvēseles, lai tajās veidoties patiesi cilvēciskas, cilvēcei patīamas jūtas. Diemžēl šajās atvadu dienās skolotāja Ivanova nevarēja būt kopā ar mums, jo ārstējās slimnīcā, bet mēs atcerējamies viņu izlaiduma vakarā, domās teicām viņai mīlu paldies par nenogurstošu darbu un pacietību.

Sirsniģus pateicības vārdus pelnījuši arī mūsu dārgie vecāki, kas visus mūsu skolas gadus kopā ar mums priecējās par mūsu panākumiem un pārdzīvoja mūsu neveiksmes.

Ir mazliet skumji, no

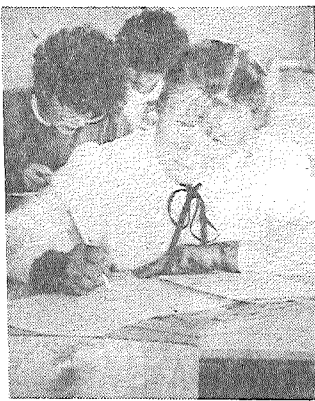
skolas atvadarīties, šie gadi bija gaiši un jauki. Ar muguras eksāmenu satraukumi, izlaiduma skumjas un prieks. Bet ar mums paliek tās zināšanas, kuras ieguvām skolā, tās mums noderēs turpmākajā dzīvē.

Savu tālāko dzīves ceļu katrs no mums jau ir izvēlējies, un gribam cerēt, ka tas būs vispareizākais un nesīs veiksmi.

Riebiņu vidusskolas 11. klases beidzēji

ATTELOS (no apakšas uz augšu): daži no labākajiem Riebiņu vidusskolas šī gada absolventiem — Larisa Sergejeva, Valērijs Trifonovs, Valentīna Oļšova.

A. Rancāna foto

«TRIS NO PĀRDAUGAVAS» ir Amerikas un pārējo trimdas latviešu iemīļots ansamblis, kurš nesen ar lielu sirsnību tika uzņemts vairākās Latvijas vietās. 20. jūnijā — arī Preiļos, kur to sagaidīja vairāk nekā trīs tūkstoši klausītāji — tās rekordskaitlis Preiļu estrādē.

Trio — Fēliks un Mārtiņš Ērmani, oriģināldziesmu mūzikas un tekstu autors Vilnis Baumanis bija, kā viņi paši secināja, laimīgi par silto saņemšanu visur, kur vien koncertēja. Taču laikam gan tieši Riebiņu folkloras ansamblim «Jumaleņa» jāpateicas par to, ka cieņīgi beigās izteica šādu vērtējumu: «Nekur nav tik labi kā Latvijā, un Latvijā nekur nav tik labi kā Preiļos.» Jo «Jumaleņa» sveica tālos viesus ar skanīgu Latgales tautsdziesmu, cienāja ar Jāņu sieru un alu, vēlēja aug-

stas laimes. Cieņīgi ļoti vēlējās teikt saviem Dievam par neaizmirstamajiem, aizkustinošajiem brīžiem, tāpēc lūdza Preiļu draudzes deķānam A. Budzes kungam atļauju vēl naktī iegriezties baznīcā un priekšroku nestos ziedu klēpju atstāja kā pateicības zīmi pie skulptūras beznīcas dārzē.

Bet mūsu «Jumaleņa» nākamajā dienā ņēma «angežementu» uz jaunu pasākumu ansambli sveica visus deputātus — Jāņu 21. jūnijā notikušajā rajona padomes sesijā. Tā vien šķiet, ka «Jumaleņa» popularitātes ziņā drīz vien pārspēs pašu «Jumi».

ATTEĻA: Riebiņu folkloras ansambļa dalībnieki pateicās Amerikas dziedātājiem koncertā beigās.

J. Silicka foto

Ceļš uz Deju svētkiem

Jauniešu deju kolektīvs Riebiņos ir pastāvējis jau daudzus gadus. Nomainījušās vairākas dejojāņu paaudzes. Pašreizējā sastāva kodols sarīca kopā pirms kādiem četriem gadiem. Ja būtu jānosauc galvenie «vaininieki», tad tie būtu: Aida Gavrilova (ansambļa vadītāja), Inta Kinaša (bijusī kultūras nama direktore), kā arī dejojāji Anitara Poplavska, Leonīds Valdonis, Aleksandrs Ribnicis. Dejot sanāca tie jaunieši, kuri negribēja savu brīvo laiku aprakt dzīvokļa četrās sienās. Starp viņiem bija tādi, kuri jau bija dejojusi citos kolektīvos, bija pat Tautas deju ansambļa dalībnieki, bet atradās arī tādi, kuriem polkas solis jāiemāca.

Sajos četros gados bijis

viss: gan izdekušies koncerti, kurus atceras vēl tagad, gan izgāšanās, gan dejojājiem organizēti atpūtas braucieni, gan sūri mēģinājumi, bijuši ļautri, draudzīgi kopā pasēdēšanas vakari, kā arī strīdi — gan vajadzīgi, gan tādi, bez kuriem pilnīgi varētu iztikt.

Piemēra pēc varētu minēt, ka esam koncertējuši Silajānos, Aglonā, Preiļos, piedalījāmies Latgales zonas deju svētkos Daugavpilī. Preiļu rajona kultūras dienās Valkā... Var pabeigties, ka ar kopsaimniecības atbalstu mēs esam braukuši ekskursijās pa Latviju, Lietuvu, Baltkrieviju, tomēr visinteresantākais laikam bija brauciens uz Krasnojarsku. Ja paskatāmies uz no-

leto ceļu četrus gadus garumā, tad redzam, ka kolektīvā spēkus ir izmēģinājuši ap četrdesmit dejojāji. Visus šos gadus izturības un dejojātku, lai noturētos, pieticis deviņiem. Vēl ar labu vārdu būtu jāpiemin mūsu pastāvīgā, vienīgā vadītāja Aida Gavrilova. Visādi ir veicies, bet bez viņas neatlaidības un prasmes mēs nekur netiktu.

Tagad mums priekšā ir piedalīšanās Deju svētkos valsts galvaspilsētā. Izmanojot izdevību, visa kolektīva vārdā saku lielu paldies par atbalstu vecākiem, sievām, vīriem, kuri paliek šeit un veic mājas soli.

Ilmārs Meluškāns, ansambļa dalībnieks
ATTEĻA: pēc uzstāšanās Aglonā.

17. JŪNIJĀ Preiļu rajona kultūras dzīve notika nozīmīgs fakts — nodibinājās Fr. Brīvzemnieka latviešu folkloras biedrības Preiļu nodaļa. Tās valde ievēlēja tādi arī agrifirmā labi pazīstami, savi cilvēki, kā Riebiņu vidusskolas skolotāja Marta Kavinska, etnogrāfisko ansambļu vadītājs Jānis Teilāns un citi. Folkloras biedrībā iesaistījās tautasdziesmas mīļotāji, etnogrāfisko ansambļu dziedātāji, taču tajā var vēl iestāties arī rokdarbnieces, rotkari, amatnieki, Latgales vēstures, mājturības, amatniecības, mitoloģijas, vietvārdu zinātni — visi, kas vēlas apzināt un vākt dzimtā novada folkloras un etnogrāfijas materiālus, popularizēt šo kultūras mantojumu, atdzīvinot to tautas tradīcijās, sadzīves ierāžās un svētkos.

Folkloras biedrības dibināšanas pasākums tika papildināts ar lekciju noklausīšanos. Jāņu siera nobaudīšanu, dziedāšanu pilsētas ielās un citām jaukām izdarībām.

ATTEĻA: biedrības dibināšanas sanāksmē. Priekšplānā lektore — ZA Folkloras institūta zinātniskā līdzstrādāniece B. Mežale.

Pēc pieredzes pie amerikāņu fermeriem

Vai šobrīd, uzceļot Nemelnzemes joslā trīs tūkstošus fermu, var cerēt uz trim tūkstošiem augstas klases fermeru saimniecību kā Amerikas Savienotajās Valstīs, kur viens paēdina astoņdesmit cilvēkus? Jo tieši šo skaitli nosauca Nemelnzemes Valsts agrārūpnieciskās komitejas priekšsēdētājs A. Aleksankins kādā sanāksmē. Atbilde acīmredzot ir viennozīmīga. Šodien ne: iznīkuši saimnieki neapvienamās Savienības plašumos. Grūti atbildēt uz jautājumu: kā zemniekam un visai mūsu tautai atgriezt psiholoģisko pierādību un pašvērtību, ka lauku darbs ir ne tikai pats nepieciešamākais, bet arī patiešām godājams (ka arī tik «nodrāzts» pie mums ir šis vārds), svēts darbs?

Liekas, ceļu šeit ir daudz. Un viens no tiem — parādīt, kā dzīvo fermeri Rietumos, un ne tikai vienkārši parādīt, bet dot iespēju pastāstīt kopā ar viņiem. Šāda plāna nav jauna: to izmantoja jau Pēteris I, un ne bez panākumiem. Mūsu speciālisti stažējās attīstītajās valstīs arī pirmajos padomju veras gados, nesaskatot tur nekā peļņa. Tas nāca vēlāk, kad mūs pārliecināja, ka «padomju — tas nozīmē vislabākais», bet «Rietumi — galīgi sētrūdejuši».

Man bija iespēja pārliecināties pašam, noderīga var būt šāda stažēšanās: 1987. gadā «padomju fermeru» grupa (kā mūs ofi-

ciāli nosauca amerikāņi), pabija Amerikas Savienotajās Valstīs. Dzīvojam Vidējās Rietumos — Indijānas štata fermeru ģimenēs, kopā strādājam, atpūtamies un šķīrāmies kā lieli draugi.

Ļoti vēlētos aizvadīt līdz šimstājam savu personisko pierādību: amerikāņi lielam lielajam vairākumam vēlas redzēt pie mums stipru saimniecību. Vēl vairāk — viņi pilnīgi apzināti vēlas politisku stabilitāti attiecībās starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Padomju Savienību, kas balstītos uz ekonomisko stabilitāti. Tādēļ pilnīgi patīsa ir amerikāņu fermeru cenšanās palīdzēt, dalīties pieredzē. Uz jebkuru jautājumu mēs saņemam izsmelto atbildi tūlīt vai, ja nebija tādas iespējas, nākamajā dienā. Šķīta, ka atbildēt uz jautājumiem amerikāņiem bija vēl interesantāk nekā mums tautā.

Par grūtībām mūsu saimnieki plaši un gari nerunāja. Tā, vispār ņemot, nav amerikāņu tradīcija — sūkstīties un vaicanāt. Ticiet man, nekur un nekad neviens nepieņēma ar sliktu vārdu nelabvēlīgos laika apstākļus un vēl jo retāk kaut kādus citus pie mums tik bieži pieņemtos «objektīvos faktoros». Neapņēmuši, neizdarīji — bankrotēji. Lūk, arī viss darba stimuls! Tas ir ciešsirdīgs un nedod iespēju atslābināties. Savienotajās Valstīs katru gadu izpūt apmēram 75 tūkstoši fermu, gal-

venokārt sīkās — ģimenes fermas. Parādi bankām milzīgi, noteikumi smagi, kredītus izsniedz uz 14 — 15 procentiem gadā. Stāstījām par mūsu bezprocentu aizdevumiem, par koeficientiem pie iepirkuma cenām atpalikušajām saimniecībām, par norakstītajiem parādiem — mūs nesaprata!

Lauksaimnieciskais bizness, konkurence lielā fermerim no daudz kā atteiktas, bet tikai no tehniskajās apgādātībā. Fermeris tāpat nevar atļauties būt neizglītotas, tādēļ nepārtraukti mācās. Fermeris Amerikā ir ievērojami izglītotāks par rūpniecības strādnieku.

Vaselu dienu mēs pavadījām Purdijā universitātē. Šeit var iegūt nepieciešamo izglītību, lai nodarbotos praktiski ar jebkuru biznesu. Tomēr, ievērojot, ka štats ir viens vienīgs milzu graudaugu lauks, pirmšķirīgu nozīmi pievērš fermeru sagatavošanai. Universitāte gatavo kvalificētu lauksaimniecības biznesmeni, kurš prot visu: no iecirtīga zirga savaldīšanas līdz skaitļotāja programmu sastādīšanai. Moksas mācības, bet darbojas plaša federālā, vietējā (štata) un labdarības palīdzības sistēma.

Pirmajā mirklī pārsteidza kaut kāda, studentu atslābinātība. Studentu pilsētiņā viņi vērtās zālītē, citi plāpā kafējnīcā, vienkārši pastaigājās. Nodarboti apmeklēšana ir brīva. Bet, neraugoties uz to, šeit mācās ne aiz bailēm, bet pēc sirdsapziņas — vēlska teču būs jāstrādā pašam sev. Arī ar dolāru pastāvīgi stimulis: ja nākas pārlīkt eksāmenus, pašam jāsamaksā. Studentus, kas mācās, var redzēt gan vēl vakarā, gan pat pēc pusnakts. Bībliotēka, starp citu, strādā līdz pulksten 24 naktī. Bet tās skaitļotāju bankai var pieslēgties tieši no kopmītnes.

Saņēmis diplomu (bet bez tā pie pašstāvīga darba nepieļauj), fermeris nezaudē sakarus ar universitāti. Dzīve let uz priekšu, tiek izstrādātas labākas tehnoloģijas, tiek ražoti jauni eugu aizsardzības līdzekļi un minerālmēsli. Fermeris izmanto universitātes ražošanas un mācību bāzi, lai pašstāvīgi būtu informēts par jaunumiem.

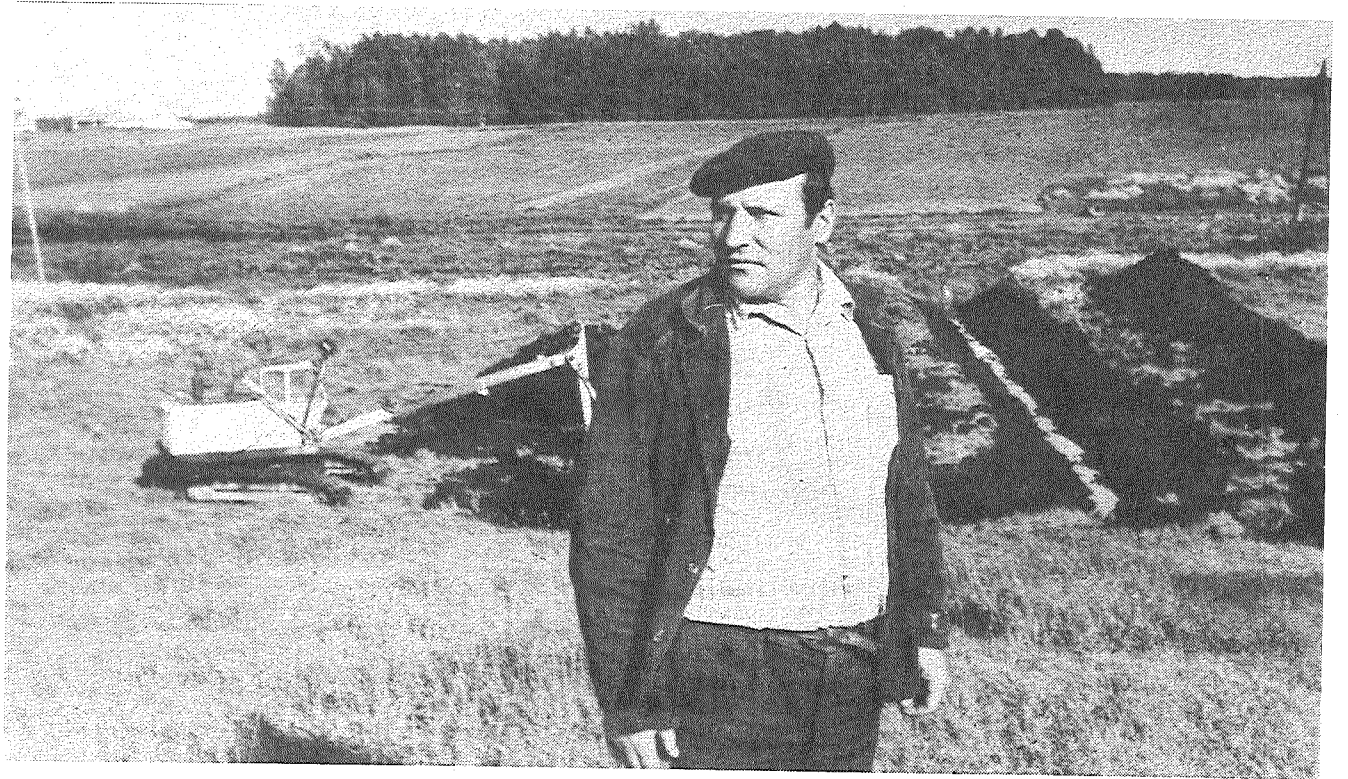
Specializētās graudu audzēšanas fermas Indijānas štātā (specializāciju diktē ekonomiskās mērķtiecības likumi — biznesa pamatprincips) ir cita citai ļoti līdzīga. Standarta glabātavas, tehnikas angāri, vienādi apkopti lauki. Bet Gintera kunga saimniecībā, pie ku-

Kad pirms pieciem gadiem Vladimirs Givoins sāka darbu meliorācijas brigādē mūsu kopsaimniecībā, vienkausa ekskavatoru viņš vēl nekad nebija vadījis. Bet, ja cilvēkam ir kārtens uz tehniku, tā nav ķīniešu ābece. Kā viņš strādā, tas saskatāms pat šajā attēlā: novadgrāvis taisns kā nomērīts — kritns darbs pats sevī teic. Par to, ka lielajā Zabegu objektā rekonstrukcija rit pēc plāna un grafika, jāpateicas arī Vladimiram Givoinam.

Viņa amats prasmi, disciplinētību un godaprātu augstu vērtējam lielais priekšnieks meliorācijā — Jāzeps Zalāns, gan arī meliorācijas iecirkņa priekšnieks Voldemārs Adamovičs, kura pakļautībā Vladimirs Givoins nonāk graudaugu ražas novākšanas laikā. Arī kombains viņu klausā tikpat rātni un precīzi kā ekskavators.

Vēl jāpastāsta, ka mehanizators strādājis arī tā dēvētajās Meskarītajās zemēs. Strādājis, kā radis vienmēr — godīgi, nežēlojot sevi. Par šo darba posmu viņam tika piešķirts Darba Sarkanā Karoga un Ļeņina ordenis — apbalvojumi, kurus saņēma tikai labākie no labākajiem. Bet agrifirmā reizēm rodas aizvainojums — jau nez kurā gadu aiziet garām cerētās vieglās automašīnas iegāde...

J. SILICKA foto

Ar uguni nejoko

Masveidā sākusies rūpīgās un sulīgās lopbarības sagatavošana mūsu kopsaimniecībā. Darba procesā ļoti svarīgi ir atcerēties un stingri ievērot ugunsdrošības noteikumus. Tāpat tie jāatceras, arī lopbarību glabājot. Atgādināsim šos noteikumus.

Rūpīgās lopbarības glabāšanai saimniecības un ražošanas ēku kompleksā jābūt speciāli iekārtotam laukumam, kas 15 metru attālumā no lopbarības stīrpām ir apzīmēts kā ceturksnis platā joslā. Arī katrai atsevišķai stīrpai jābūt ar aizsargjoslu piecu metru attālumā no stīrpas pamatnes. Vienai stīrpai pamata laukumam nevar būt mazāks par 150 kvadrātmetriem, bet presētā siena un salmu krājumam — apmēram 500 kvadrātmetriem. Atstarpēm starp atsevišķām kaudzēm vai stīrpām jābūt ne mazākām kā 20 metru.

Šīs siena un salmu kaudzes vai stīrpas var izvietot pa pāriem, bet tad atstarpes starp šādiem krājumiem pāri jābūt ne mazākai par 6 metriem, bet atstarpes starp blakus pāru kaudzēm — ne mazākai par 30 metriem. Ugunsdrošības ieviešanai attālumam starp siena un salmu kaudžu kvartāliem, kuros var būt līdz 20 nosauktā lieluma kaudzēm, jābūt ne mazākam par 100 metriem. Arī starp stīrpām jābūt iztīrītiem un aizsargjosiem, kas nav šaurāka par četriem metriem.

Attālumam no siena un salmu kaudžu grēdām līdz elektropārvadu līnijām jābūt ne mazākam par 15

metriem. Līdz ceļiem — 20 metru, līdz ekām un citām būvēm, iekārtām — ne mazākam kā 50 metru.

Nedrīkst pļēlaist darbā, kur krauj rūpjo lopbarību, traktorus un automobiļus, kuriem nav dzirkstelū slāpētāju. Izbraucot uz rūpīgās lopbarības noliktavu, tehnikas vadītājiem jāpārbaudina, ka dzirkstelū slāpētāji ir kārtībā un droši nostiprināti. Lai izvairītos no lopbarības uzliesmošanas no tiesas saskares ar izplūdes caurulēm, kolektoriem vai trokšņa slāpētājiem, vilkmes traktoriem nevar jādzēti piebraukt klāt pie stīrpām tuvāk kā triju metru attālumā. Kad lopbarību iekrauj automašīnas kravas kastē, tās dzinējam obligāti jābūt izslēgtam. Izbraukt no noliktavas drīkst tikai tad, kad apskatīta automobiļa stāvvieta.

Stenu ar paaugstinātu mitruma daudzumu ieteicams sakraut konusveida kaudzēs, starp kurām attālumam būtu ne mazāks par 20 metriem. Šādās kaudzēs, kas paaugstināta mitruma dēļ var aizdegties, nepieciešams dažādā dziļumā ievietot parastos dzīvudrāba termometrus, lai tādējādi gūtu iespēju regulāri kontrolēt tajās temperatūru.

Seit nosauktie ugunsdrošības noteikumi katram ir obligāti jāievēro un precīzi jāizpilda. Ar uguni, kā mēdz tekt, joki mazi.

Ivans Gvozdevs,

ugunsdrošības dienesta priekšnieks

Kas jādara jūlijā

SAKŅU DARZA

Ja jums gurķi vēl nav sākušī ziedēt, dodiet tiem otrreizēju papildmēslošanu (pirma jādara apmēram divas nedēļas pēc gurķu uzdzīšanas). Papildmēslojumam der kūtsmēslu šķīdinājums ūdenī 1:10 vai putnu mēslu šķīdinājums 1:20, pievienojot spainim vienu ēdamkaroti komplekso minerālmēslu. Papildmēslošanu vienmēr apvieno ar laistīšanu, šim nolūkam izmantojot tikai siltu ūdeni. Kad gurķiem parādīsies pietiekami liela lapa, galotnīti nolauž, lai augiem pastiprināti veidotos sānu dzinumi ar sievišķajiem ziediem. Šī laikā gurķus nelej, jo arī īslaicīgs sausums palīdz veidoties šiem sēdzu dzinumiem. Jāseko gurķu attīstībai: ja tiem veidojas sašaurinājums niekārtina — augiem trūkst kālija; ja to forma veidojas pretēja — jādod slāpekļs. Ja gurķiem parādās tumšas lapas, papildmēslojumā jāpalielina fosfora deva. Ja gurķus bojāļusi iklērcē (to lapām gaiši dzeltenī plankumi, anākspusē — «zirnekļa tīkls»), augus apsmidzina ar klopoku un sīpolu lakstu novilkumu.

Tomātus pirms ziedēšanas vēlams apkaisīt ar pelniem, apļiet un saknes apraust ar zemi. Vienreiz desmit dienās turpina dot

papildmēslojumu. Ja augiem rullējas lapas, nedrīkst pievienot superfosfātu, bet hlorkālijs un karbamīds jādod pa 30 grammiem uz 10 litriem ūdens. Ja tomātiem krīt nost ziedi, tos ieteicams aplaistīt ar borskābes šķīdumu: 1 grams uz 10 litriem ūdens.

Lai kāpostu stādījumu cīnītos pret kāpostu baltena kāpurēm var izmantot: 1) nogrieztās tomātu lapas un pazarietes — tās sakapātas paber zem kāpostiem; 2) pelnu izvilskumu: 100 — 150 gramu pelnu uz vienu diennakti apļiet ar 10 litriem ūdens. Ar šo pelnūdeni augus laista atkārtoti.

Uzmanīgi jāseko visu augu attīstībai, jo atsevišķu barības vielu trūkums dažādiem kultūraugiem izpaužas apmēram vienādi: lapas gaiši zaļas, dažreiz pat ar dzeltenu nokrāsu — trūkst slāpekļa; lapām zilganzāla nokrāsa, slikti aug jaunās lapas — trūkst fosfora; lapas sīkas, tumši zaļas ar baltu malīnu apkārt; dažkārt ar dzektenām svītrām (tomātiem) — trūkst kālija. Tad augiem jādod attiecīgs papildmēslojums, liekot vienu ēdamkaroti vai dažas vienas uz spaini ūdens un izlejot to uz 1 kvadrātmētru attiecīgā stādījuma.

AUGĻU DARZA

Sausā laikā dārzs jālej. Ipaši mitrumprasīgas ir upeņas. Liešana ogulājiem īpaši nepieciešama ogu gatavošanās laikā, savienojot to ar papildmēslošanu.

Jāatceras, ka jauniem, neražojošiem kokiem šajā laikā nedrīkst dot slāpekli. Ja vien augsne nav pārāk sausa, tos nevar arī laistīt.

Cidonijām vēlreiz papildmēslojumā dod organisko mēslu novilkumu. To dara līdz mēneša vidum, tad jāpārbaro.

Kad sāk ienākties ogas, avenes izravē, pamatīgi apļiet un nomulcē.

No upenu un jāņogu krūmiem turpina vākt sīmas, priekšlaicīgi «nogatavojušās» ogas. Ja to nedrīkst darīt mēneša pirmajā pusē, kāpuri pārgrauž ogas un lieļien augsne pārziemo. Turpina savākt arī kritušos augļus.

Ja vēlas iegūt stādāmo materiālu no cerīgiem, viņogām, smiltserkšķiem un citiem augiem, tad šajā mēnesī jāveic priekšdarbi stādu iepūšanai: pārkoksnejušos dzinumus 5 — 10 cm garumā sagriež tā, lai paliktu 1 — 2 sānu

dzinumi. Spraudniem augšā atstāj divas lapas, pārējās novāc. Pēc tam tos sastāda kastītēs vai zem tunelveida plēves pārsega kūdras un smilts substrātā. Kastītes pārklāj ar stiklu vai plēvi, novieto ēnā un katru dienu apļiet ar lejkanņu caur smalku sietiņu.

DAILDARZA

Norok hiacintes un tulpes. Sīpolus apzvē un glabā siltā, vēdināmā vietā.

Narcises pārstāda ik pēc diviem trim gadiem. Lai neapzūtu saknes, tās tūlīt pēc izrakšanas vēlams pārstādīt sagatavotajā vietā. Ja tas nav iespējams, sīpolus glabā 10 — 15 grādu temperatūrā.

Asterēm papildmēslojumā ieteicams dot kompleksos minerālmēslus — vienu ēdamkaroti uz kvadrātmētru. Jāizvairās tās mēslot ar organiskajiem mēsliem, kā arī nedrīkst lietot pārāk daudz slāpekļa, lai neveidotu ziedu puvi.

Vēlreiz jāmēslo ziemcietes un zāļenes. Var izmantot gan minerālmēslus, gan organiskus mēslus.

Rozēm izgrīzami auglāzmetni un potcelma atvases.

Pārstāda irisus, vispirms pavlaicīgi sagatavojot augsni.

ra mēs dzīvojam, vērtību saistīja kaut kāda īpaši laba kvalitāte. Tur acīmredzot izpaudās saimnieka vāciskā izcelsme, kas dod iespēju ne vienai vien paaudzei saglabāt to pašu pamatīgumu.

Gintars kungs riskēja nodot mums divus traktorus un zemes gabalu. Lielas, kaunā nepalikām. Godīgi runājot, strādāšana ar traktoru «John Deere» sagādāja prieku. Kaut arī traktorji bija katpojuši dažādu laiku, tie bija vienlīdz labā tehniskā stāvoklī, kuram seko mašīnu pārdošanas un apkalpes firmas uzņēmums «John Deere», kas pieder Džonam Stefanam. Kas tas ir? Veikals un remonta cehs uz pamatbāzes un vairākas mobīlas brigādes, kas veic tehnikas apkopes un remontu fermās. Pēc idejas daudz neatšķiras no mūsu «Lauktehnikas», bet pēc izpildījuma... Tehnika šeit vienmēr ir lietotājas kārtībā. Ja gadās nopietns lūzums, kas prasa ilgstošu remontu, fermerim pa remonta laiku piegādā līdzvērtīgu mašīnu.

Interesanti, ka lauksaimniecības tehnika aprīkota ar visādu iespējamo aparātūru. Redzēju Purdiju universitātes izmēģinājuma laukā kombainu, kas vienlaikus novāca vairākus desmitus kukurūzas hibrīdu, kuri bija izsēti izklaidēšanai. Kombaina kabīnē bija uzstādīts vesels skaitļošanas komplekss. Līcētkus novācšanai notika graudu laboratoriskā analīze,

tika aprēķināta tās vai citas šķirnes ražība, un tas viss tika fiksēts skaitļotāja atmiņā.

Vienkāršam fermerim varbūt tas arī nav vajadzīgs. Taču magnetofons un radiouztvērējs traktorā — tā nav niekošanās, ir speciālas raidstacijas fermeriem. Atrodoties uz lauka, vāri būt lietās kursā par visu gan pasaulē, gan tepat blakus: kas jauns ienācis Stefanunga veikālā, kurā fermā šodien strādā krievi...

Par amerikāņu fermāru tehniku varētu stāstīt bezgalīgi. Tā īpaši jūtams, cik esam atpalikuši. Aizvainojoši ir tas, ka neesam atpalikuši tehniskās domas ziņā, bet gan izpildījuma, kvalitātes ziņā un galu galā attieksmes ziņā pret cilvēku.

Turpinot stāstīt par tehniku, nevar nepieņemt dēļi. Kā kovboju nav iespējams iedomāties bez zirga, tā amerikāņu fermeri — bez dēļa. Tā ir apbrīnojami nodrošināta mašīna. Kaut ko līdzīgu izlaidis Uļjanovskas rūpnīca, bet dēļis ir lielāks un ievērojami jaudīgāks. Tas ir komfortabls un ātrs kā vieglais automobiļs, pēc krāvnēsības līdzīgs nelielam kravas automobilim, tāpat kā traktors spēj pārvilkt seštonniju piekabīti, visbeidzot, ir viegli pārķērojams par autobusu. Kā mums laukos trūkst šāda automobiļa!

Edvins Gudvins, pie kura dzīvojam divas dienas, aizveda mūs uz piena fermu, kuru pārvalda viņa divi dēļi. Nekas neparasts —

ferma kā ferma, visa pietiek: gan specifiskā smarža, gan kūtsmēslu. Tikai — slaucamā zāle atgādina laboratoriju. Jautāju fermerim, vai viņš nevēlētos, lai bērni izvēlas citu biznesu — šeit taču smags un netīrs darbs. Viņš atbildēja: «Jā gan, tikai nekas neiznāks. Palūkojieties — viņiem šis darbs sagādā prieku.» Un patiesi — lielākā daļa amerikāņu fermeru ir laimīgi cilvēki, viņi mīl savu darbu un dara to ar acīm redzamu vieglumu.

Cits jautājums — kas stāv aiz šī viegluma? Par mašīnām un mehānismiem jau pastāstīju. Bez tam amerikāņu agrobizness ir nodrošināts ar visdažādākajiem kooperatīviem un korporācijām. Gudvina kungs, piemēram, sastāv vietējā kukurūzas audzētāju korporācijā: viņiem ir kopēja tehnika, glabātavas, agroservisa dienests. Savukārt korporācija ietilpst fermeru — kukurūzas audzētāju federālajā asociācijā.

Bijām vietējā kooperatīvajā elevatorā. Tā nav tikai graudu glabātava, bet arī komerciāls centrs. Tur praktiski slēdz visus graudu realizācijas darījumus. Uz displeju ekrāniem tiek fiksētas pašreizējās graudu cenas, akciju kotēšanās biržas.

Seit pastāv arī savdabīgs valsts pasūtījums. Kontraktus ar valdību ražotāji ļoti augstu vērtē. Galvenais — lai būtu drošs produkcijas realizācijas kanāls — pat tad, ja iepirkuma cenas tirgū dažreiz ievērojami pārsniedz līgumcenas.

No divdesmit miljoniem cilvēku, kuri Amerikas Savienotajās Valstīs nodarbināti agro-

biznesā, tikai pusotra miljona ir tiešie ražotāji. Pārējie tā vai savādāk tiem palīdz — uzpērk, apgādā, remontē, pārstrādā. Tiesī tāda ir normālas industriālās ražošanas struktūra.

Tātad amerikāņu fermeri ir gatavi pieņemt savā zemē mūsu stažierus, strādāt kopā ar viņiem, brukt pēc tam uz mūsu zemi jau kā pie saviem draugiem. Protams, sveša pieredze nevar viegli un bez problēmām dot rezultātus mūsu ārkārtīgi sarežģītajos apstākļos. PSRS avīzēs jau reizēm sastopami sludinājumi: brauciet uz laukiem, dosim māju, zemi nomā, kredītu. Taču nebrauc vis ar lietu skubu. Un kā gan citādi? Māja (labākajā gadījumā) pussabrukusi, caurumains šķūnis, dakšas, lāpsta, perspektīvā darbs no ausmas līdz rītam un vēl saskarsme ar pārējo pasauli tikai sausā laikā — tā ir realitāte. Vakar dien šī realitāte dzina prom no laukiem — un vispirms jau jaunatni, šodien mēs esam pielikuši pie tā klāt visādi problemātisko patstāvību un gribam, lai tā jau pievilinātu. Bet vai izdosies?

A. Verbieckis

Jaunais Ceļš

1990. gada 30. jūnijs

[Sagatavots pēc izdevuma «Meliorators» 1989. gada 6. numura.]

Laidene — ziedu laika beigas

Seno latviešu kalendārā vasarā bija četras svinamas dienas — Jāņi, Pēteri, Laidene un Jēkabi. Jāņi mums tagad valsts svētki, arī Pēterus svin daudzās mājās un dievnamos, mūsu tagadējā kalendārā ir arī Jēkabi. Bet Laidene? Kurš vēl atceras šos svētkus? Par tiem vairs sāsta tikai tautas dainas: Laidenīte atnākuse, Izalaida rudzus, miežus; Izalaidusi rudzus, miežus, Izalaid mēltaš tautinās! Laidenes dienas norisēm pieder zīlēšana, ar ko jaunas mēltaš vēlas uzzināt precēšanās iespējas. Mēltaš pin trīs vainagus un met tos lēpas zaros. Ja kāds

no vainagiem paliek karājoties lēpā, tad apprecēsies, ja visi nokrīt zemē — tad ne. Senā — 1584. gada — hronikā rakstīts: «Jāņu, Pētera un Laidenes naktī visā zemē ir dedzinājuši priekša ugunis, pie kam ar lielu prieku ir dancojuši, dziedājuši un lēkājuši.» Aprakstītās nodarības labi saietas ar Laidenes īpašo nozīmi — jaunu lauku derību laiku.

Pēc dainu zinām Laidene seko Pēteriem. Līdz šai dienai turbinās ziedu laiks un arī ligošana. Folkloras pētnieki un etnogrāfi secinājuši, ka Laidene pavisam ticami varētu būt bijusi 2. jūlijā.

Latviešu gadskārtās Laidenī ir divēja nozīme: tā ir Laimai veltīta svinama diena, un tā ir arī jauniešu lūkošanās, cerību un precību diena, kad Laima sevīki rūpējas par meitu laišanu tautās.

Bet dabā Laidene izēimēlas ar ziedu laika beigām, kad druvās sākas maizes labības — miežu un rudzu — brieduma laiks.

Al. Jānīti, dziedātīti, Pēterīti, lapainīti! Laidenīte, ubadzīte, Visu ziedu lasītāja. **ATTEĻA:** arī ļoti organizēts gadatirgus kļūst par svētkiem. **J. SILICKA** foto

Pirmie krājumi ziemei

SKĀBĒŅU KONSERVĒŠANA

Skābenēs ir ļoti daudz skābes, tāpēc tās var konservēt, tikai sterilizējot ūdens vārīšanās temperatūrā, bet nepievienojot etiķi un sāli. Skābenes var konservēt gan nesagrīztas, gan biezena veidā. Svaigas skābenes lapas pārslasa, atbrīvojot no biakus pietaukumiem, rūpīgi nomazgā, blanšē, vienu divas minūtes paturot verdošā ūdenī. Pēc tam lapas cieši sapilda burci-

nās, apļēj ar karstu ūdeni, aizvāko un sterilizē verdošā ūdenī vienu stundu. Lai iegūtu biezeni, blanšētās lapas izberž caur sietu vai samal gaļas mašīnā. Biezeni sakarsē emaljētā katlā uz lēnas uguns, karstu pārliet burkā un aizvāko. Puslitra burcinās sterilizē vienu stundu verdošā ūdenī.

SALĀTI NO REDISIEM UN SIPOLLOKIEM

Svaigus, kaitēkļu nebijušus redīsus nomazgā te-

košā ūdenī, nogriež galinūs un sagriež šķēlītēs, kuru biezums ir 5 milimetri; sīkos redīsus var konservēt veselus, nesagrīztus. Si-polu ar lokiem nomazgā, nogriež saknes un sagriež gabaliņos 1,5 — 2 centimetru garumā. Pētersīļu lapas rūpīgi nomazgā tekošā ūdenī un sagriež puscentimetru līdz 2 centimetru garos gabaliņos. Uz vidējā lielā uguns sakarsē saulespuķu eļļu 10 minūtes, pēc tam atdzesē. Konservēšanai vislabāk noder

sīki samalta vārāmā sāls. Sagatavotās dārzeņus rūpīgi samaisa.

Sagatavo uzlējumus. Emaljētā katlā ielej ūdeni vajadzīgajā daudzumā, uz-karsē, pievieno sāli, rūgtos piparus, maisījumu vāra 5 — 10 minūtes. Kad sāļ-jums atdzisis līdz 70 grādiem, pievieno etiķi.

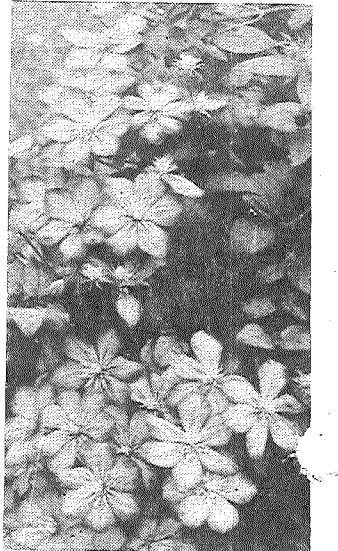
Lai sagatavotu uzlējumus desmit puslitra burkā, ņem: 950 — 1000 gramu ūdens, 3—3,5 ēdamkarotes sāls, 3/4 — 1 glāzi sešprocentīgā etiķa, 20 piparus.

Sagatavoto burku dibenā ielej izkarsēto saulespuķu

eļļu (puslitra burkā 2 — 3. litra burkā 4 — 6 ēdamkarotes), ieliek dārzeņu maisījumu (desmit puslitra burkā 3,1 kilogramu redīsu, 800 gramu sipoliņu, 20 gramu pētersīļu), uzlej sāls un etiķa šķīdinājumu.

Produktu attiecības puslitra burkā (gramos): saulespuķu eļļas — 30 — 40; dārzeņu maisījuma — 360 — 370 gramu, uzlējums — 100 gramu. Desmit litra burkā produktu ņem divreiz vairāk nekā desmit puslitra burkā. Aizvākotās salātu burkas sterilizē verdošā ūdenī: puslitra — 15, litra burkas — 30 minūtes.

SVEICAM JULIJA JURILARUSI!

Nav visos celos tikai rozēs bērtas, — Ir dzīve vienmēr Loti neviltota; Ar sviedru sāli Jūsu gaitas svērtas.

Par istu dzīvi Ista laime dota. (J. Plotnieks)

Apsveicam 80. dzimšanas dienu **Pēteri LAIZANU**; 60. dzimšanas dienu **Antonīnu IVANENKO**, **Antonīnu PAUNINU**, **Marfu MASLOBOJEVU**, **Agripīnu JAKUSEVU**, **Leonardu GZIBOVSKI**; 55. dzimšanas dienu **Jejenu TUMASOVU**; 50. dzimšanas dienu **Fomu ORLOVU**, **Jāzēnu PAUNINU**, **Moniku UPENIEČI**. Vēlam jubiliāriem veiksmi, laimi, veselību un lielu, gaišu mūžu! Agrofirma «Sarkanais Oktobris» kopsaimniecības un siera rūpniecības kolektīvs

RIEBINĒSU ZINĀŠANĀI 1. jūlijā Riebiņu draudzes baznīcā dievkalpojums notiks plkst. 15.00; kapu svētki — plkst. 16.30.

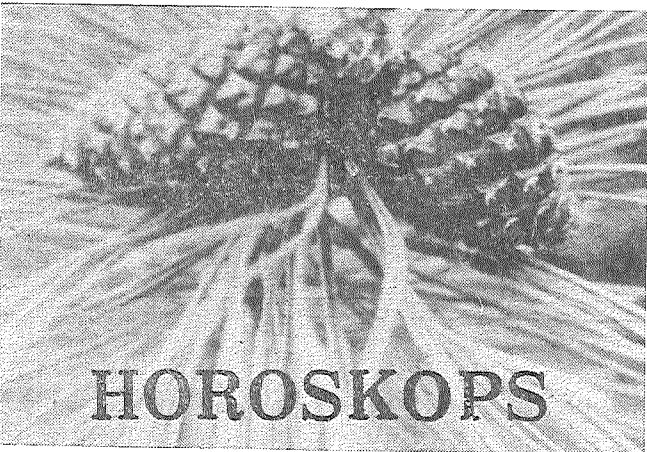
LIDZJŪTIEŠAS

Izsakām dziļu līdzjūtību Zenītai Paunīnai un viņas ģimenei sakarā ar **VECMĀMIŅAS** Emīlijas Vasiljevas nāvi. Agrofirma «Sarkanais Oktobris» kolektīvs

Garu mūžu nodzīvoji, Daudz darbinā padarīji, Lai nu viegli zemes mātē Pārklāji smilšu paladzīnu. (T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību Zenītai Paunīnai sakarā ar **VECMĀMIŅAS** nāvi. Mājas kaimiņi

Izsakām dziļu līdzjūtību Riebiņu piena savākšanas punkta piena savācējai **Pavīai Jakovļevai**, no TEVA uz mūžu atvadoties. Agrofirma «Sarkanais Oktobris» kolektīvs

HOROSKOPS

Tagad modē visādi horoskopi — pēc Zodiaka zīmēm, Mēness, kalendāra utt. Nogrībdāmi alpākli no citiem izdevumiem, piedāvājam jums mūsu pazīstamo, bet tikpat ticamo, vai neticamo, bet kuram labpatik uzskatīt — šis dēvējam loku horoskopu. Varbūt šis pazīstot sevi ļoti aprakstos un zināst, kuram kokam esat «brālis» vai «māsa», šķīstīs ar Jansdēļ dzimstājam.

ABELE — mīlestība (tie, kas dzimuši no 25. jūnija līdz 4. jūlijam un no 23. decembra līdz 1. janvārim ieskaitot)

Viņai nav pārāk spēcīga miesas, uzbūve, bet tā ir ļoti apburoša, pievilcīga un iekšēji smalka. Abele patik pretējam dzimumam līdz pašam vecumam. Visu mūžu ir jūtīga, jēmlējusies, gatava flirtēt un mesties dēkās. Ja laulībā jūtas apmierināta, atsakās no sāncīnītiem.

BALTEGLE — mistiķe (5. — 14. VII, 2. — 11. I)

Viņas skaistums ir bērgs un vēss, ar oriģinālu eleganci. Raksturīga izteikta pašcieņa, atturība un kultūra. Sīvētiens dievina rotaslietas, skatītas mēbeles un skaistumu, visās tā izpaušmēs. Dzīvo garu mūžu, kaut arī bieži slimo ar hroniskām kaitēm. Dzīve ar viņu nav viegla, jo baltegle ir untumaina un stūrgalvīga, arī mazrunīga un paskarba. Egoīste, tomēr ne savā ģimenē. Mīlestībā nav apmierināta. Prasa daudz, bet pretī dod maz.

GOBA — moraliste (15. — 25. VI, 12. — 24. I) Staltais augums pievērs uzmanību, arī ģērbjas viņa izsmalcināti un gaumīgi. Dzīvē samierinās ar visu un nesarežģī to arī citiem. Mierīga un apvaldīta. Vāja veselība, tāpēc bieži slimo, kaut gan ne pārāk nopietni. Iedvēš uzticību un gūst atzinību darbā. Laulībā uzticīga, nopietni veic savus pienākumus ģimenē. Patik vadīt citus, pašai klausīt nepatīk. Gobal ir ne tikai neparasts prāts, bet arī zelta rokas. Pietrūkst humora izjūtas. Dzīvi veldo apdomīgi un saprātīgi.

CIPRESE — uzticība (25. I — 3. II, 26. VII — 4. VIII) Ciprese ir solīda un spēcīga. Viņai nevalag daudz, lai būtu laimīga. Savu dzīvi veldo atkarībā no apstākļiem. Alkst pēc naudas un slavas. Necieš vientuļību. Stingra un bērga, nevaldāma un bezprincipiāla, pedantiska un nekārtīga. Abstrinotama personība. Necieš diskusijas, bet patīk izteikties Mīlestībā — vētraina, draudzība — labvēlīga un sirsnīga. (Turpinājums sekos.)

Mans vārds

TEKVONDO. Sis vārds nav svešs tiem, kas interesējas par Austrumu cīņas veidiem. Šī gada sākumā Padomju Savienībā labdarības nolūkos viesojās korejiešu izcelsmes amerikānis Džūns Ri, kuru dēvē par amerikāņu tekvondo tēvu. Taču viņš māca ne tikai šo cīņas veidu, tā ir tikai viena no sastāvdaļām viņa vadītajā kursā «Kā būt laimīgam». Par Džūna Ri skolniekiem sevi uzskata vairāk nekā simt ASV kongresmenus, kas apmeklājuši «Ri kluba» nodarības, viņa padomus izmanto **Ronalds Reizans** un **Džordžs Bušs**.

Interesanti, ka uz nedēļas izdevuma «Nedēļa» korespondenta jautājumu, ar ko sākt pašpilnveidoties mums, kam nav iespējas iziet pilnu nodarību kursu «Kā būt laimīgam», Džūns Ri ieteica: «Sākumam noder kāds ļoti vienkāršs vingrinājums. Katru rītu jānostājas spoguļa priekšā un sev jāsaka: «Es esmu spējīgs, jo katru dienu iemācos kaut ko jaunu; es daru to, kas palīdz cilvēkiem kļūt laimīgākiem: esmu laimīgs, ka es esmu... (un jānosauca savs vārds).»

Vārds. Jā, liekas, tas ir daudz nopietnāk, nekā mēs apzināmies. Daži cilvēki, pētnieki, psihologi atklājuši noteiktu sakarību starp cilvēka raksturu un viņa vārdu, vadoties pēc tā, riskē pat izteikt nākotnes paredzējumus. Tāpēc šodien izmantojot 1986. gada «Dabas un vēstures kalendārā» dotos datus, iepazīstināsim ar to personvārdu nozīmi, kuri šodien sastopami Latvijas kalendārā.

Pie viena pastāstīsim, ka izdevniecība «Zināne» izlaidusi «Latviešu personvārdu vārdnīcu» — teoloģa **Klāva Silīņa** (1904. — 1984.) mūža darbu, kurā viņš bija iesācis jau 30. gados. Kā informē mēnesraksts «Grāmata», tajā apkopots apmēram 8000

personvārdu no Ababuka līdz Zuljetai ar norādi par to izcelsmi, skaidrojumu, lietošanas sākumiem Latvijā un citām interesantām zinām. Iespējamajiem interesentiem pavēstīsim, ka **Preiļu Grāmatu namā** mums saclīta šāda grāmata veikalā vēl nav ienākusi. Vai ienāks? Un vai visiem pietiks? Baidoties, ka atbildes uz šiem jautājumiem varētu būt arī negatīvas, piedāvājam mūsu lasītājiem «Jaunā Cēla» personvārdu vārdnīcu, kuru atklāsim ar **Tālivaldi** un **Mareku**, pie viena apsvēcot visus **Tālivalžu** un **Mareku**, kuriem šodien vārdadiena.

30. VI. TĀLIVALDIS — īsts latviešu vārds, tāpēc skaidrojums neprasa, radies Vidzemē 13. gadsimtā, pirmoreiz Latvijas kalendārā iekļauts 1889. gadā, pašlaik samērā maz izplatīts.

MAREKS — polu un čehu vārds, tā cilme — latīņu vārds **Marks** (tulkojumā — veiseris). Latvijā sākuši izmantot tikai šī gadsimta trešajā ceturksnī, pirmoreiz — 1973. gada kalendārā.

1. VII. IMANTS — libiešu valodas saliktenis; brīnums + dāvana; radies Vidzemē 12. gadsimta beigās, pirmoreiz kalendārā minēts 1879. gadā; ļoti izplatīts.

INGARS — saliktenis; skandināvu dievība **Ingvio** + senaugšvācu vārds **sargātājs**; jauns, 20. gadsimta darinājums, pirmoreiz — 1932. gada kalendārā.

INTARS — cilme varētu būt **Dzintars**, vai arī tas ir vienkārši poētisks darinājums, kas tapis Vidzemē 20. gadsimta otrajā pusē, kalendārā — 1974. gadā.

2. VII. LAUMA — latviešu vārds; burve; pirmoreiz minēts Rīgā, gadsimtu vecākā par **Intaru**, tomēr mazizplatīts pirmoreiz izlasāms 1879. gada kalendārā.

ILVARIS — vārda izvars (latviešu saliktenis;

ilgs + vara) variācija; «dzimis» Zemgalē 20. gadsimta otrajā ceturksnī, kalendārā vietu iekarojis 1970. gadā.

3. VII. BENITA — vārda **Benedikta** variācija, latīniski — svētīti, itāļiski — labā; Rīgā 19. gadsimta ceturtajā ceturksnī, kalendārā — 1915. gadā.

EVERITA — vārds cēlies no vīrieša vārda **Everists**, grieķu valodā — labvēlīgs; jauns 20. gadsimta otrās puses vārds, «ridzinieks», kalendārā kopš 1972. gada.

4. VII. ULDIS — senaugšvācu saliktenis **Ulrihs** (dzimtmulža + bagāts) latviskojums; tā sākumi meklējami Vidzemē 19. gadsimta beigās, kalendārā — 1925. gadā; ļoti izplatīts, pateicoties arī **Raina** ļūpai «Pūt, vējņņi!».

SANDIS — angļu valodā forma no vārda **Aleksandrs** (grieķu valodā: aizstāvēt + vīrs); Latvijā — pirmoreiz Vidzemē 20. gadsimta sākumā, kalendārā — 1972. gadā.

5. VII. ANDZS — latviskota vārda **Andreis** forma (grieķu valodā — virišķīgais); pirmoreiz konstatēts Latgalē 18. gadsimta otrajā ceturksnī, no šīs nedēļas vārdiem sastopams visvecākajā kalendārā — 1797. gadā, pašlaik reti izplatīts.

EDITE — senaugšvācu saliktenis, kas nozīmē: īpašums + cīņa; Rīgā 19. gadsimta beigās, kalendārā 1901. gadā.

6. VII. ANRIJS — franciska forma no vārda **Henrihs** (vācu valodā saliktenis: māja + valdnieks); Vidzemē 20. gadsimta otrajā pusē, kalendārā — 1951. gadā.

ARKĀDIJS — grieķiski: vīrs no **Arkādijas**, Senās Grieķijas kalnaina apgabala, kura iedzīvotāji bija slaveni ar viesmīlību un tikumību, literatūrā **Arkādija** ieviesās kā idilliski laimīgas zemes prototips. Latvijā vārds konstatēts vispirms bagātātā **Zemgalē** 19. gadsimta beigās, kalendārā — 1899. gadā. (Turpmāk vēl.)

Redaktora v. l. **L. LAUCE**

JAUNAIS CEĻŠ

Latvianais «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 226273, **Preiļu rajona Riebiņu ciematā, agrofirma «Sarkanais Oktobris».** Telefons redaktoram un nodalnes vadītājam — 56732.

Pas. 654, Met. 1850.

Iespiests Latvijas Izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirzniecības ražošanas savienības **Daugavpils tipogrāfijā**. Formāts — 1 nesacīti iespiedloka.